

ФОРМА, СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ РІШЕННЯ СУДУ ЯК СУДОВОГО АКТА У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС

Сеник Світлана - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права та процесу Львівського національного університету імені Івана Франка

Structura și conținutul hotărârii judecătorești nu sunt analogice. Concluziile respective au fost deduse urmare a analizei dispozițiilor legale a legislației ucrainene și a opiniilor doctrinare în articolul de mai jos. Sub influența normelor juridice internaționale și unanim recunoscute, Codul de procedură civilă al Ucrainei a prevăzut nu doar procedura de adoptare a hotărârii judecătorești, ci și cerințele cu privire la formă, structură și conținut.

Conform rezultatelor cercetării științifice efectuate, au fost deduse următoarele concluzii: hotărârea instanței de judecată este oricând în formă scrisă; toate hotărârile judecătorești sunt publice și publicate pe site-ul instanței; structura hotărârii reprezintă elementul constitutiv al acesteia, cuprinzând patru părți: introductivă, descriptivă, motivațională și rezolutivă. Conținutul hotărârii instanței reprezintă rechizitoriul, adică informații care trebuie să fie reflectate în fiecare dintre părțile sale, ca urmare a examinării unei cauze civile în fond. Deși, legislația conține cerințe privind conținutul fiecărei părți a hotărârii judecătorești, iar, luând în considerare practica aplicării acesteia, considerăm oportună completarea articolului 265 din Codul de procedură civilă al Ucrainei, astfel încât, să fie extinse cerințele de prezentare a informațiilor în funcție de obiectul cererilor prezentate instanței și de componența participanților în pricina civilă.

Cuvinte cheie: formă, structură, conținut, instanță, hotărârea judecătorească

В данной статье на основе анализа правовых положений и доктринальных позиций доказано, что структура и содержание решения не являются одинаковыми. Учитывая влияние международных правовых норм и на основе общих правовых норм, в Гражданском процессуальном кодексе Украины предусмотрено не только порядок принятия решения суда, но и определены требования к его форме, структуре и содержанию.

По результатам проведенного научного исследования сделаны следующие выводы: решение суда всегда оформляется в письменной форме; все судебные решения являются открытыми и подлежат обнародованию в электронной форме; структура решения суда – это составляющие элементы, включающие четыре части: вводную, описательную, мотивировочную и резолютивную; содержание решения суда – это реквизиты, информация, которые должны быть отражены в каждой из его частей по результатам рассмотрения гражданского дела по существу; законодательство содержит требования к содержанию каждой части решения суда, однако, с учетом практики его применения, считаем целесообразным дополнение статьи 265 ГПК Украины путем расширения требований по изложению информации в зависимости от предмета заявленных в суд требований и субъектного состава участников дела.

Ключевые слова: форма, структура, содержание, суд, решение суда.

Завдання кожної держави полягає в тому, щоб забезпечити гарантії щодо організації та здійснення справедливого правосуддя особам, які звертаються до суду за захистом своїх прав, свобод чи інтересів. Звичайно, що перелік та зміст таких гарантії в певній мірі відрізняються в різних правових системах, проте підходи до розуміння суті правосуддя все ж таки є загальними. Слід зазначити, що право на справедливе правосуддя, гарантоване ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, не обмежується лише перерахованими у ній елементами. До прикладу, аналіз ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод свідчить про те, що її процесуальний аспект серед іншого включає також і вимогу щодо вмотивованості судового рішення. У свою чергу, Європейський суд з прав людини також наголошує на необхідності вмотивованості судового рішення «відсутність мотивів в судовому рішенні є достатньою підставою для висновку про несправедливість розгляду»¹. Таким чином, Суд вводить нові елементи права на справедливий судовий розгляд, забезпечуючи гармонізацію міжнародно-правових принципів у сфері здійснення правосуддя у всіх країнах-учасницях Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Імплементація принципу права на справедливе правосуддя здійснена і в українське цивільне процесуальне законодавство. Так, відповідно до ст. 2 ЦПК України завданням цивільного судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави. У свою чергу, результатом завершення розгляду цивільної справи по суті заявлених вимог є ухвалення судом рішення суду (ст. 244 ЦПК України). У п. 2 постанови Пленуму Верховного Суду України від 18 грудня 2009 року «Про судові рішення у цивільній справі» наголошується, що «рішення суду як найважливіший акт правосуддя покликане забезпечи-

ти захист гарантованих Конституцією України прав і свобод людини та здійснення проголошеного Основним Законом України принципу верховенства права».

Враховуючи дію міжнародно-правових стандартів та виходячи із загальноправових норм, у ЦПК України визначено не тільки процедуру ухвалення рішення суду, але й вимоги до його форми, структури та змісту.

У першу чергу слід зазначити, що відповідно до ч. 8 ст. 259 ЦПК України всі судові рішення викладаються у паперовій та електронній формах. Судові рішення в електронній формі оформлюються згідно з вимогами законодавства у сфері електронних документів та електронного документообігу, а також електронного цифрового підпису. Усі судові рішення є відкритими та підлягають оприлюдненню в електронній формі не пізніше наступного дня після їх виготовлення і підписання. Судові рішення також можуть публікуватися в друкованих виданнях із додержанням вимог Закону. Якщо судовий розгляд відбувався у закритому судовому засіданні, судові рішення оприлюднюються з виключенням інформації, яка за рішенням суду щодо розгляду справи у закритому судовому засіданні підлягає захисту від розголошення². До прикладу, в Україні з метою інформування суспільства про результати діяльності судів у сфері здійснення правосуддя, у тому числі у справах цивільної юрисдикції, створена система опублікування в Інтернеті у відкритому доступі всіх ухвалених судових рішень – Єдиний державний реєстр судових рішень – Електронна адреса: www.reyestr.court.gov.ua

Крім цього, рішення суду завжди повинно бути оформлене у письмовій формі. У цьому контексті варто звернути увагу, що законодавство деяких країн ЄС допускає й усну форму рішень суду. До прикладу, «в Іспанії в судах з трудових справ форма судового рішення поставлена в залежність від ціни позову – по дрібних позовах рішення виносяться усно. В Австрії застосовується змішаний варіант, коли рішення проголошується усно, а по-

¹ Рішення Європейського Суду з прав людини «N. Проти Бельгії» від 30 листопада 1987 року / Електронний ресурс: <http://hudoc.echr.coe.int>.

² Про доступ до судових рішень: Закон України від 22 грудня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 15. – ст. 128.

тім у передбаченому законом строку готується судовою канцелярією в письмовому вигляді»³.

Як стверджує Перунова О.М.⁴; «письмова процесуальна форма процесуального акта-документа – це встановлений законом порядок оформлення процесуальних дій, який регулює вимоги до складу реквізитів, послідовності її викладення і розташування у документі, вимоги до змісту його тексту, а також наслідки недодержання даного порядку». Погоджуємося із позицією автора, що «спосіб виготовлення тексту являє собою зміст письмового волевиявлення суду, тому текст цього процесуального акта-документа повинен відповідати всім вимогам щодо письмової процесуальної форми і змісту судового рішення».

На нашу думку, письмова форма рішення суду – це виклад судом структури рішення суду на паперовому носії шляхом відображення у ньому інформації щодо всіх його змістовних частин по суті заявлених вимог. Крім цього, вважаємо, з врахування того, що рішення суду є актом застосування права, це вимагає від суду додержання правил щодо відображення у ньому спеціальних зовнішніх атрибутів, які свідчать про те, хто та коли його ухвалив. Рішення суду повинно містити зовнішні формальні реквізити – підписи, печатки та інше – що підтверджує його юридичне значення та офіційний характер, ухвалення його у відповідності з компетенцією суду загальної юрисдикції.

Аналіз положень ст. 265 ЦПК України дає можливість зробити висновок, що структура рішення суду включає чотири частини: вступну, описову, мотивувальну та резолютивну.

Кожна із частин має своє призначення, а у всіх разом реалізуються вимоги, що пред'являються до рішення суду. Кожна із частин рішення суду повинна містити інформацію, передбачену законом, що і характеризує його зміст. У процесуальній доктрині пропонується інше розуміння цих правових катего-

рій. Так, Андронов І.В. пропонує «розрізняти зміст рішення суду як акта правосуддя, з одного боку, і зміст рішення суду як процесуального документа, з іншого. Зміст рішення суду як акта правосуддя – це зазначення того, як саме вирішене судом поставлене перед ним питання... Для того, щоб зміст такого акта правосуддя, як рішення суду, міг бути доведений до сторін, інших осіб, які беруть участь у справі, інших зацікавлених осіб, а також до широкого загалу населення, воно повинно мати матеріальне вираження, тобто бути викладене у вигляді процесуального документа, який складається з чотирьох частин (вступної, описової, мотивувальної та резолютивної) і має чітко встановлені законом реквізити»⁵.

Стаття 265 ЦПК України не містить вичерпного переліку питань, що відображаються в змісті рішення суду. Наприклад, у вступній частині рішення суду обов'язково повинно бути зазначено, в якому судовому засіданні (відкритому чи закритому) розглядалась справа.

До прикладу, ЦПК Угорщини (§ 220) зобов'язує суд зазначити в рішенні назву суду та номер цивільної справи; найменування, рід заняття, місце проживання та процесуальне становище сторін; зазначення предмета спору; мотивувальну та резолютивну частини рішення; місце та дату його ухвалення; на кого покладаються судові витрати; чи допускається оскарження рішення, в який суд та в який строк може бути подана скарга.

Згідно з цивільним процесуальним законодавством Естонії можливим є виключення описової та мотивувальних частин. Відповідно до ст. 444 ЦПК Естонії описова частина може бути виключена в заочному рішенні суду та рішенні суду, ухваленому за результатами визнання позову відповідачем, за винятком випадку, коли є підстави припускати, що рішення суду підлягає визнанню та виконанню також за межами Естонської Республіки. У мотивувальній частині наводиться тільки правове обґрунтування. Крім цього, описова

³ С.В. Васильєв, Порівняльний цивільний процес. Підручник. – К.: Алерта, 2015, 352 с.

⁴ О.М. Перунова, Процесуальні акти-документи з цивільних справ: Автореф. дис. ... канд. юрид.наук: 12.00.03. / Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків, 2007, 20 с.

⁵ І.В. Андронов, Рішення суду першої інстанції в цивільному процесі України: Автореф. дис. ... канд. юрид.наук: 12.00.03. / Одеська національна юридична академія Міністерства освіти і науки України, Одеса, 2008, 20 с.

та мотивувальна частини можуть бути виключені з рішення суду, якщо сторони до публічного оголошення повного тексту рішення суду заявляють суду про свою відмову від права на подання щодо нього апеляційної скарги.

Згідно з § 313 ЦПК ФРН рішення суду за змістом повинно включати описову, мотивувальну та резолютивну частини, а також іншу інформацію. Описова частина не викладається, якщо на рішення суду не може бути подана скарга. Це стосується також мотивувальної частини, якщо сторони додатково відмовляються від неї не пізніше, ніж на другий день після закриття усного розгляду справи.

Відповідно до ст. 265 ЦПК України *вступна частина рішення суду* починається найменуванням ухвалюваного акта – „Рішення”. Суд ухвалює рішення іменем України, що обов’язково зазначається у вступній частині (ч. 1 ст. 259 ЦПК України та ч. 1 ст. 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»).

Далі у вступній частині вказуються:

- дата та місце ухвалення рішення. Відповідно до ч. 5 ст. 268 ЦПК України датою ухвалення рішення є дата його проголошення (незалежно від того, яке рішення проголошено - повне чи скорочене). Датою ухвалення рішення, ухваленого за відсутності учасників справи, є дата складення повного судового рішення;

- найменування суду, що ухвалив рішення суду. Зазначається повна назва суду без скорочень та аббревіатур;

- прізвище та ініціали судді або склад колегії суддів. Дані про склад суду, відображені у рішенні суду, повинні співпадати із відомостями у протоколі судового засідання, інакше порушується принцип безпосередності розгляду справи;

- прізвище та ініціали секретаря судового засідання, який веде протокол судового засідання;

- номер справи. Наприклад, *Справа № 446/470/17*. Далі посередині зазначається назва судового акта – *Рішення іменем України* ⁶. Вважаємо, що зазначення номера справи

забезпечує якісне та оперативне оброблення судового акта за допомогою комп’ютерної та електронної техніки, його використання як одного з джерел інформації;

- імена (найменування) сторін та інших учасників справи. Якщо заяву подано в інтересах інших осіб, зазначається, в чиїх саме і хто звернувся із заявою;

- вимоги позивача. У даному контексті слід звернути увагу на законодавчу помилку, оскільки такий вид судового акта, як рішення суду ухвалюється не тільки у справах позовного, а й окремого провадження. А тому у вступній частині повинно бути відображено інформацію щодо: а) предмета позовних вимог позивача, якщо справа розглядалась у позовному провадженні (наприклад, про витребування майна з чужого незаконного володіння); б) предмета заявлених вимог заявника, справа розглядалась в окремому провадженні (наприклад, про визнання фізичної особи недієздатною);

- прізвища та ініціали представників учасників справи.

Описова частина рішення суду є досить обширною, що залежить від конкретних обставин справи. Вона включає:

- стислий виклад позиції позивача та заперечень відповідача. Слушною в цьому аспекті є думка Шиманович О.М., яка вказує «Якщо не зазначати позицію позивача у судовому рішенні, воно стає нелогічним і не дає уявлення про те, на підставі чого висувалися вимоги позивача, а також про зміни в правовій позиції позивача під час розгляду справи»⁷. Щодо позиції відповідача, то суд повинен відобразити інформацію, чи визнає відповідач позов повністю або частково; які обґрунтовані заперечення були ним подані. Позиція відповідача описується так, як він її викладав сам. Якщо відповідач пред’являв зустрічний позов, то в описовій частині викладається його суть, а також заперечення позивача проти зустрічного позову. Крім цього, на нашу думку, у разі при-

⁶ Рішення суду Кам’янка-Буського районного суду Львівської області від 22 березня 2017 року у справі № 446/470/17 // Електронний ресурс: <http://www.reyestr.court.gov.ua>

⁷ О.М. Шиманович, Судові постанови у цивільному процесі України (на матеріалах рішень і ухвал суду першої інстанції): Автореф. дис. ... канд.юрид.наук: 12.00.03. / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, 2005, 20 с.

йняття позовної заяви третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, слід зазначати у цій частині рішення суду й узагальнений виклад позиції даної особи.

Вважаємо, що в описовій частині рішення суду, що ухвалюється у справі окремого провадження, повинно бути відображено стислий виклад позицій заявника та заінтересованих осіб;

- заяви, клопотання;
- інші процесуальні дії у справі (забезпечення доказів, вжиття заходів забезпечення позову, зупинення і поновлення провадження тощо).

У цій частині повинні викладатись обставини справи так, як це подається сторонами та іншими учасниками справи. Наприклад, обов'язково мають фіксуватись вимоги позивача, заявника, третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, та їх обґрунтування. Повинні відображатись зміни пред'явлених до суду вимог (якщо це мало місце): зміна предмета або підстави позову (заяви), повна чи часткова відмова від позову (заяви), збільшення або зменшення розміру позовних вимог. Ця інформація необхідна для того, щоб чітко визначити предмет вимоги. Виходячи з положень ч. 2 ст. 265 ЦПК України, у цій частині необхідно також вказати про заяви учасників справи з питань процесуального характеру.

У *мотивувальній частині* рішення суду обставини викладаються так, як їх встановив суд; аналізуються докази у справі, визначаються норми матеріального права, що підлягають застосуванню, дається їх тлумачення.

Фактично ця частина рішення суду складається із трьох елементів: 1) виклад фактичних обставин справи, встановлених судом; 2) аналіз доказів, на основі яких суд вважає факти встановленими, аналіз доводів, виходячи із яких подані докази суд не приймає; 3) юридична кваліфікація, яка складається із визначення правовідношення, яке існує між сторонами, та посилання на норми матеріального права, якими регулюються ці правовідносини.

Суд зазначає, які факти він вважає встановленими і чому; суд аналізує доказову базу з позиції її належності, допустимості, досто-

вірності, достатності; вказує, які обставини якими доказами підтверджуються; чому суд відхиляє ті чи інші докази; чи були порушені, не визнані або оспорені права, свободи чи інтереси, за захистом яких особа звернулася до суду, а якщо були, то ким.

У *мотивувальній частині* рішення суду обов'язково повинна бути відображена вказівка на застосування закону та на його конкретну норму – назви, статті, її частини, абзацу, пункту, підпункту як матеріального, так і процесуального закону. Крім цього, новелою цивільного процесуального законодавства є положення п. 6 ч. 4 ст. 265 ЦПК України, яке зобов'язує суд зазначати у мотивувальній частині норми права, на які посилалися сторони, які суд не застосував, та мотиви їх незастосування.

Звичайно, що в судовій практиці нерідко пріоритет надається правильному застосуванню саме норм матеріального права, оскільки права, з приводу яких виник спір і захист яких є основною метою судочинства, є предметом регулювання матеріальних галузей права. Проте, правильне вирішення справи по суті важко здійснити при недбалому ставленні суду до дотримання процесуальної форми. Зауважимо, що забезпечення захисту порушених прав можливе лише за належної правової кваліфікації матеріальних відносин, що, у свою чергу, залежить від правильного застосування норм цивільного процесуального законодавства. Процесуальна форма і є гарантією належного здійснення суб'єктивного права на судовий захист, а тому чітке дотримання вимог норм цивільного процесуального законодавства здатне забезпечити ухвалення законного та обґрунтованого рішення суду.

Крім цього, правова кваліфікація повинна ґрунтуватись також на застосуванні рішень Європейського Суду з прав людини (ст.ст. 17, 18 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»)»⁸ та рішень Конституційного Суду України (ст. 89 Закону України «Про Кон-

⁸ Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30. – ст. 260.

ституційний Суд України»⁹. Висновок щодо застосування норм права, викладений у постанові Верховного Суду, має враховуватися судом при застосуванні таких норм права. Згідно з ч. 4 ст. 263 ЦПК України при виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин суд враховує висновки щодо застосування відповідних норм права, викладені в постановах Верховного Суду.

З мотивувальної частини має бути видно та повинен бути очевидним кінцевий висновок суду щодо вирішення цивільної справи по суті пред'явлених вимог.

Фактично такі ж законодавчі вимоги до змісту рішення суду передбачені, наприклад, ЦПК Румунії. Відповідно до положень ЦПК Польщі мотивувальна частина рішення ухвалюється тільки в певних визначених законом справах, також коли сторона оскаржує резолютивну частину рішення суду (ст. 328 ЦПК Польщі) та на вимогу сторін, що заявлена у семиденний строк з дня оголошення резолютивної частини рішення суду.

Резолютивна частина рішення суду починається висновком суду щодо заявленої вимоги, чи підлягає вона задоволенню (повністю чи частково), чи суд відмовляє в її задоволенні. Резолютивна частина рішення суду повинна містити вичерпні висновки, у зв'язку з чим у ній повинно бути чітко та зрозуміло сформульовано: що саме ухвалив суд щодо заявлених вимог; хто, які конкретно дії і на чію користь повинен вчинити; яким чином суд розподіляє судові витрати; визначити строк та порядок оскарження рішення, а також вирішити решту питань, зазначених у законі, для того, щоб рішення не викликало сумнівів, було зрозумілим при виконанні. Так, відповідно до ч.5-ст. 265 ЦПК України у резолютивній частині зазначається:

- висновок суду про задоволення позову чи про відмову в позові повністю або частково щодо кожної з заявлених вимог (*задоволення заяви або відмова у задоволенні заяви - у справах окремого провадження – С.В.*);
- розподіл судових витрат;

- строк і порядок набрання рішенням суду законної сили та його оскарження;

- повне найменування (для юридичних осіб) або ім'я (для фізичних осіб) сторін та інших учасників справи, їх місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання чи перебування (для фізичних осіб), ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України, реєстраційний номер облікової картки платника податків сторін (для фізичних осіб) за його наявності або номер і серія паспорта для фізичних осіб - громадян України.

Суд повинен дати вичерпну відповідь відносно усіх заявлених вимог та заперечень. Так, за позовами про визнання суд вирішує питання про наявність або відсутність того чи іншого права, тому при задоволенні позову суд, у необхідних випадках, повинен вказати в резолютивній частині на ті правові наслідки, що призводять до такого визнання (наприклад, про анулювання актового запису про реєстрацію шлюбу у випадках визнання шлюбу недійсним).

Розподіл судових витрат здійснюється відповідно до ст. 141 ЦПК України. У цьому контексті слід звернути увагу, що відповідно до ч. 1 ст. 246 ЦПК України якщо сторона з поважних причин не може подати докази, що підтверджують розмір понесених нею судових витрат до закінчення судових дебатів у справі, суд за заявою такої сторони, поданою до закінчення судових дебатів у справі, може вирішити питання про судові витрати після ухвалення рішення по суті позовних вимог.

Рішення повинно містити вказівку на строки та порядок його оскарження. Щодо заочного рішення, то його резолютивна частина додатково повинна включати вказівку на строк та порядок подання заяви про його перегляд.

Крім цього, згідно з ч. 7 ст. 265 ЦПК України у разі необхідності в резолютивній частині також вказується про:

- порядок і строк виконання рішення;
- надання відстрочення або розстрочення виконання рішення;
- забезпечення виконання рішення;
- повернення судового збору;

⁹ Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 35. – ст.376.

- призначення судового засідання для вирішення питання про судові витрати, дату, час і місце його проведення; строк для подання стороною, за клопотанням якої таке судове засідання проводиться, доказів щодо розміру понесених нею судових витрат;

- дату складення повного судового рішення.

ЦПК України (ст. 266) конкретизує зміст резолютивної частини рішення у випадках, коли рішення суду ухвалюється на користь кількох позивачів або проти кількох відповідачів. Так, суд, ухвалюючи рішення на користь кількох позивачів або проти кількох відповідачів, повинен зазначити, в якій частині рішення стосується кожного з них або зазначити, що обов'язок чи право стягнення є солідарними. Крім цього, наприклад, у позовах про захист прав споживачів, коли відповідач повинен вчинити які-небудь дії, суд у резолютивній частині рішення вказує, які саме дії мають бути вчинені. У справах про визнання батьківства, материнства резолютивна частина повинна містити відомості, необхідні для реєстрації батька, матері дитини.

У цьому аспекті також звертаємо увагу, що у разі розгляду в одному провадженні з первісними вимогами вимог за позовною заявою третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, та вимог зустрічної позовної заяви у резолютивній частині повинна бути викладена інформація щодо кінцевого висновку суду за такими вимогами.

Відповідно до ч. 2 ст. 264 ЦПК України при ухваленні рішення суд не може виходити за межі позовних вимог. Таким чином, предмет судового розгляду формується вимогами, заявленими для розгляду та вирішення судом. Суд, керуючись принципом диспозитивності, за загальним правилом, не може вийти за межі заявлених вимог. Проте у деяких випадках закон допускає таку можливість. Наприклад, відповідно до ч. 5 ст. 216 ЦК України суд може застосувати наслідки недійсності нікчемного правочину з власної ініціативи; згідно ч. 3 ст. 166 Сімейного кодексу України при задоволенні позову щодо позбавлення батьківських прав суд одночасно приймає рішення про стягнення аліментів на дитину.

Резолютивна частина викладається в імперативній формі без будь-якої аргументації, так як остання міститься в мотивувальній частині.

Підсумовуючи усе вищевикладене, можна зробити наступні висновки:

- рішення суду завжди оформляються у письмовій формі;
- усі судові рішення є відкритими та підлягають оприлюдненню в електронній формі;
- структура рішення суду – це складові елементи, що включають чотири частини: вступну, описову, мотивувальну та резолютивну;
- зміст рішення суду – це реквізити, інформація, що повинні бути відображені у кожній з його частин за результатами розгляду цивільної справи по суті;
- законодавство містить вимоги щодо змісту кожної частини рішення суду, проте, з врахуванням практики його застосування, вважаємо за доцільне доповнення статті 265 ЦПК України шляхом розширення вимог щодо викладу інформації залежно від предмета заявлених до суду вимог та суб'єктного складу учасників справи.

Література

1. Рішення Європейського Суду з прав людини «N. Проти Бельгії» від 30 листопада 1987 року / Електронний ресурс: <http://hudoc.echr.coe.int>.
2. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22 грудня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 15. – ст. 128.
3. С.В. Васильєв, Порівняльний цивільний процес. Підручник. – К.: Алерта, 2015, 352 с.
4. О.М. Перунова, Процесуальні акти-документи з цивільних справ: Автореф. дис. ... канд. юрид.наук: 12.00.03. / Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків, 2007, 20 с.
5. І.В. Андронов, Рішення суду першої інстанції в цивільному процесі України: Автореф. дис. ... канд. юрид.наук: 12.00.03. / Одеська національна юридична академія Міністерства освіти і науки України, Одеса, 2008, 20 с.
6. Рішення суду Кам'янка-Буського районного суду Львівської області від 22 березня

2017 року у справі № 446/470/17 // Електронний ресурс: <http://www.reyestr.court.gov.ua>

7. О.М. Шиманович, Судові постанови у цивільному процесі України (на матеріалах рішень і ухвал суду першої інстанції): Автореф. дис. ... канд.юрид.наук: 12.00.03. / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, 2005, 20 с.

8. Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30. – ст. 260.

9. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 35. – ст. 376.

Svitlana Senyk

Ivan Franko National University of Lviv

The form, structure and content of the court decision as a judicial act in the civil process of Ukraine and the EU

The article presents the results of the study of the form, structure and content of the judicial decision in the civil legal proceedings of Ukraine and the EU. Based on the analysis of legal provisions and doctrinal positions, it is proved that the structure and content of the decision are not the same. Taking into account the effect of international legal standards and based on general legal norms, Civil Procedural Code of Ukraine determines not only the procedure for the adoption of a court decision, but also requirements for its form, structure and content.

In accordance with Part 8 of Art. 259 of the Civil Procedural Code of Ukraine, all court decisions are set out in paper and electronic form.

Analysis of the provisions of Art. 265 of the Civil Procedure Code of Ukraine makes it possible to conclude that the structure of the court decision includes four parts: introductory, descriptive, motivational and resolute. Each part has its purpose, and all together the requirements for the court decision are implemented.

Each part of the court decision must contain information provided by law, which characterizes

its content. For example, in the narrative part of the court's decision, which is adopted in the case of a separate proceeding, a brief statement of the applicant's and the persons concerned's positions should be displayed. In the reasoning part of the court's decision, the circumstances are laid out as established by the court; the evidence in the case is analyzed, the rules of substantive law to be applied are defined, their interpretation is given. The resolution part of the court decision begins with the court's decision on the claim, whether it is satisfied (in whole or in part), or the court refuses to satisfy it. The resolution part of the court's decision should contain exhaustive conclusions, therefore, it should be clearly and clearly stated in it: what exactly has the court decided on the declared claims; who, what concrete action and in whose favor must do; how does the court distribute legal costs; to determine the term and procedure for appealing the decision, as well as to resolve the remaining issues specified in the law, in order to ensure that the decision did not raise doubts, was understandable in the implementation.

Summarizing the study, the following conclusions can be drawn:

- the court decision is always made in writing;
- all court decisions are open and subject to disclosure in electronic form;
- The structure of the court decision - these are constituent elements, which include four parts: introductory, descriptive, motivational, and resolute;
- the contents of a court decision are the requisites, information that should be reflected in each of its parts based on the results of the civil case review on the merits;
- the law contains requirements for the content of each part of the court's decision, however, taking into account the practice of its application, we consider it appropriate to supplement Article 265 of the Civil Procedural Code of Ukraine by extending the requirements for the disclosure of information depending on the subject of the claims made to the court and the subjective membership of the case.

Keywords: form, structure, content, court, court decision.